

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Sylvie Šiškeové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **Bc. H. J. K.**, bytem zastoupené Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou se sídlem Burešova 615/6, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 4, Praha 2, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) **I. S.**, II) **D. S.**, III) **. K.**, IV) **Mgr. A. H.**, V) **Š. S.**, VI) **M. S.**, a VII) **P. L.**, osoba zúčastněná na řízení VII) zastoupená Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou se sídlem Burešova 615/6, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 8. 2019, č. j. MZDR 34678/2019-2/PRO, o kasačních stížnostech žalobkyně a osoby zúčastněné na řízení VII) proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2022, č. j. 51 A 48/2019-130,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se zamítají**.
- II. Žalobkyně ani osoby zúčastněné na řízení I) až VII) **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala dne 17. 12. 2014 u Krajského úřadu Středočeského kraje o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Rozhodnutím ze dne 12. 1. 2015 krajský úřad žalobkyni toto oprávnění udělil pro formu zdravotní péče: *zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta – domácí péče a návštěvní služba*, obor zdravotní péče: *porodní asistentka (vyjma fyziologického porodu)*, druh zdravotní péče: *ošetřovatelská péče v souvislosti s těhotenstvím a porodem*. Proti zahrnutí dodatku (*vyjma fyziologického porodu*) se žalobkyně bránila odvoláním, které žalovaný dne 3. 3. 2015 zamítl

a rozhodnutí krajského úřadu potvrdil. Podle žalovaného plyne sporné omezení ze zákona a krajský úřad je ve výroku rozhodnutí uvedl pouze z opatrnosti a jako prevenci proti případnému protiprávnímu jednání.

[2] Žalobkyně dne 27. 5. 2015 opětovně požádala o udělení, resp. rozšíření oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Krajský úřad řízení zastavil usnesením ze dne 16. 2. 2016. Měl totiž za to, že ve vztahu k dříve udělenému oprávnění je dána překážka věci rozhodnuté ve smyslu § 48 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Odvolání žalobkyně žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 4. 2016 zamítl a potvrdil rozhodnutí krajského úřadu.

[3] Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 4. 2019, č. j. 48 A 62/2016-33, zrušil rozhodnutí žalovaného i krajského úřadu. Soud krajskému úřadu uložil, aby při absenci dalších překážek věc meritorně projednal. Žádost žalobkyně ze dne 27. 5. 2015 podle soudu přesahovala rozsah dříve uděleného oprávnění, překážka věci rozhodnuté tak nebyla dána. Žalobkyně se totiž domáhala vydání oprávnění, které by jí umožňovalo poskytovat zdravotní služby v domácím prostředí pacientek včetně vedení fyziologického porodu.

[4] Krajský úřad poté usnesením ze dne 26. 6. 2019, č. j. 087660/2019/KUSK, řízení zastavil podle § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu, neboť shledal, že žádost žalobkyně je zjevně právně nepřipustná. Podle stávající právní úpravy totiž porodní asistentka poskytující zdravotní služby pouze ve vlastním sociálním prostředí pacienta nemůže vést fyziologické porody.

[5] Odvolání žalobkyně proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl rozhodnutím označeným v záhlaví a napadené rozhodnutí potvrdil. Proti rozhodnutí žalovaného se žalobkyně bránila u Krajského soudu v Praze, který žalobu zamítl nyní napadeným rozsudkem. Krajský soud se nejprve věnoval otázce, zda měl krajský úřad řízení o žádosti žalobkyně zastavit podle § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu. Ve shodě s ustálenou judikaturou připomněl, že zjevnou právní nepřipustnost žádosti je nutno posuzovat restriktivně. Žádost žalobkyně však byla fakticky věcně posouzena jako nedůvodná, což neodpovídá pojmu zjevné právní nepřipustnosti žádosti. Materiálně tedy došlo k jejímu zamítnutí. Krajský soud však rozhodnutí správních orgánů z důvodu procesní ekonomie nezrušil, neboť danou právní otázku fakticky věcně posoudily.

[6] K problematice vedení fyziologických porodů porodními asistentkami ve vlastním sociálním prostředí rodiček krajský soud uvedl, že současná právní úprava takové poskytování zdravotních služeb neumožňuje. K tomu odkázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), Ústavního soudu i Nejvyššího soudu. Krajský soud zdůraznil, že mu nepřísluší posuzovat věcnou správnost či vědeckou opodstatněnost právní úpravy. Neshledal však, že by výklad zastávaný správními orgány zasahoval do práva žen a novorozenců, do práva na soukromí a na ochranu zdraví, jakož ani do práva žalobkyně na podnikání.

II. Kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

pokračování

[7] Kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu původně podala žalobkyně i všechny osoby zúčastněné na řízení. Nejvyšší správní soud (NSS) usnesením ze dne 8. 12. 2022, č. j. 2 As 241/2022-29, zastavil řízení ve vztahu kasační stížnosti osob zúčastněných na řízení I) až VI) pro nezaplacení soudního poplatku. Nyní tedy NSS rozhoduje pouze o kasačních stížnostech žalobkyně (dále „první stěžovatelka“) a osoby zúčastněné na řízení VII) (dále „druhá stěžovatelka“).

[8] První stěžovatelka podala kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Nesouhlasí s výkladem krajského úřadu aprobovaným krajským soudem, podle něhož právní úprava neumožňuje porodní asistence vést fyziologický porod v domácím prostředí rodičky. Zakotvení požadavků na pracoviště porodní asistentky, kde se vedou fyziologické porody, ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče (dále jen „vyhláška č. 92/2012 Sb.“), podle první stěžovatelky nevylučuje vedení fyziologických porodů v rámci domácí péče. Úprava ve vyhlášce nebyla přijata za zapojení porodních asistentek, není odůvodněná a nemá oporu ve vědeckých poznatcích a prokazatelně bezpečné praxi ve vyspělých zemích, kde jsou domácí porody běžné. Dále je nutné přihlížet i k ústavním principům, podle nichž vyhláška nemůže zasahovat do věcí, jejichž úprava je vyhrazena zákonu. Krajský soud se také podle první stěžovatelky ve svém rozhodnutí nevypořádal s jejím odkazem na odborný článek prof. JUDr. Iva Telce, CSc. *„Porody ve vlastním sociálním prostředí podle práva“*.

[9] Také druhá stěžovatelka podala kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Cítí se dotčena na svých právech, neboť první stěžovatelka je státem omezena při poskytování zdravotní péče, o kterou má druhá stěžovatelka zájem. Odkazuje na řadu pramenů ústavního (čl. 10 odst. 2 a čl. 31 Listiny základních práv a svobody) a mezinárodního práva [čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská úmluva“), čl. 12 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, čl. 12 Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen, čl. 11 Evropské sociální charty a čl. 24 Úmluvy o právech dítěte]. Upozorňuje též na princip nejlepšího zájmu dítěte tak, jak jej chápe čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, a na pozitivní závazky státu z toho vyplývající. Odkazuje i na ustálenou judikaturu Ústavního soudu, která tyto závěry reflektuje. Rozsudek krajského soudu však podle druhé stěžovatelky neinterpretuje právní předpisy tak, aby co nejefektivněji naplňoval a podporoval nejlepší zájem dítěte. Krajský soud se s touto otázkou dostatečně nevypořádal.

[10] Podle druhé stěžovatelky je právo ženy na volbu místa porodu součástí práva na ochranu soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy. Upozorňuje též na výhody domácích porodů a statistiky počtu domácích porodů v západoevropských zemích a na rozsudek ESLP ve věci *Ternovszky proti Maďarsku* ze dne 14. 12. 2010, č. 67545/09, který zdůrazňuje právo ženy na vytvoření podmínek, které její volbu umožní, přičemž toto právo je omezeno pouze ohledem na jiná chráněná práva. Ve vztahu k rozsudku velkého senátu ESLP ve spojených věcech *Dubská a Krejzová proti České republice* ze dne 15. 11. 2016, č. 28859/11 a č. 28473/12, druhá stěžovatelka uznává, že ESLP neshledal, že Česká republika porušila čl. 8 Evropské úmluvy. Zároveň však ESLP

podle druhé stěžovatelky vyjádřil skepsi k české právní úpravě, která se přesto od doby jeho rozhodnutí nezměnila.

[11] Druhá stěžovatelka poukazuje na doporučení Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen, podle nichž by stát měl přijmout opatření včetně změny právní úpravy, která zajistí porod za pomoci porodní asistentky mimo nemocnici. Odvolává se též na Obecný komentář č. 14 k právu na dosažení nejvýše dosažitelné úrovně zdraví vydaný Výborem OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva. Druhá stěžovatelka dále obsáhle pojednává o povaze práva na ochranu zdraví jako sociálního práva a o algoritmu přezkumu zásahů do těchto práv tzv. testem racionality.

[12] K prvnímu kroku testu racionality (vymezení esenciálního obsahu práva) druhá stěžovatelka uvádí, že výklady bránící porodním asistentkám poskytovat péči v domácím prostředí rodičky jdou přímo proti smyslu a podstatě práva na zdraví a jeho ochranu. K druhému kroku (zásah do samotné existence práva či jeho esenciálního obsahu) pak konstatuje, že bráněním v domácích porodech jsou ženy zbaveny možnosti využít zdravotní služby, které jsou medicínsky přínosné a snižují rizika pro ženy i děti; jde tak zásah do jádra práva.

[13] K otázce, zda zásah sleduje legitimní cíl, druhá stěžovatelka uvádí, že o žádném takovém cíli nelze hovořit. Výsledek současné úpravy je kontraproduktivní, k domácím porodům bude docházet i nadále, bude se však pouze zvyšovat jejich rizikovost. Druhá stěžovatelka upozorňuje, že podle vědeckých studií není porod nízkorizikové ženy doma spojen s vyšším rizikem. Přijatelné riziko je součástí života a svobody každého jednotlivce, k čemuž odkazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 4457/12. Současná úprava nemůže podle stěžovatelky projít ani čtvrtým krokem testu racionality, tedy posouzením rozumnosti zásahu. Nechrání totiž zdraví matky ani novorozence, nýbrž kontraproduktivně ohrožuje jejich zdraví a zájmy.

[14] Druhá stěžovatelka uzavírá, že ačkoli ESLP ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice* neshledal porušení práva na ochranu soukromého života podle Evropské úmluvy, současná právní úprava porušuje jiné úmluvy – Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen a Úmluvu o právech dítěte, resp. práva na zdraví a jeho ochranu v těchto úmluvách zakotvená. Součástí práva na zdraví je podle druhé stěžovatelky i to, zda jsou přijímaná opatření či služby přijatelné pro jednotlivce a jeho kulturu. Následně velmi detailně uvádí důvody, které mohou vést ženy k volbě domácího porodu, a dokládá je empirickými průzkumy.

[15] Žalovaný se ve vyjádření ztotožnil se závěry krajského soudu v bodech 29 a násl. napadeného rozsudku. Nemožnost první stěžovatelky poskytovat porodní asistenci při domácím porodu jednoznačně plyne z právních předpisů. Případný dovětek „*mimo fyziologického porodu*“ má jen deklaratorní charakter a má pouze zvyšovat právní jistotu a působit preventivně.

[16] Žalovaný upozornil na nedávný rozsudek NSS ze dne 1. 6. 2023, č. j. 1 As 15/2023-38, který se zabývá stejnou právní otázkou. Podobné závěry plynou i z nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 1238/21.

pokračování

[17] Námitky první stěžovatelky jsou podle žalovaného polemikou s legislativní úpravou a její vědeckou opodstatněností, míjí se však s předmětem řízení. S článkem prof. Telce se krajský soud podle žalovaného implicitně vypořádal. Také námitky druhé stěžovatelky jsou podle žalovaného spíše ideologického než právního charakteru. Soud nezkoumá vhodnost právní úpravy, nýbrž soulad aktu aplikace práva s příslušnými předpisy a v případě podzákonných předpisů zkoumá jejich soulad se zákonem a mezinárodní smlouvou, nikoli věcnou a odbornou správnost. Opačný přístup by byl v rozporu s principem dělby moci.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[18] Kasační stížnosti jsou přípustné a projednatelné, nejsou však důvodné.

[19] Obě stěžovatelky podaly kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Za důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze považovat námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku z důvodu, že se krajský soud nevypořádal s článkem prof. Telce. NSS k tomu uvádí, že krajský soud tuto argumentaci první stěžovatelky výslovně a v dostatečném rozsahu vypořádal zejména v bodě 39 napadeného rozsudku. Ani námitka, že se krajský soud nevěnoval zohlednění nejlepšího zájmu dítěte, není důvodná, neboť se krajský soud touto otázkou poměrně detailně zabývá (srov. zejména bod 42 napadeného rozsudku). Lze tedy uzavřít, že napadený rozsudek netrpí nepřezkoumatelností.

[20] K námitce nezákonnosti NSS ve shodě se žalovaným uvádí, že ve skutkově a právně obdobné věci rozhodl již zmíněným rozsudkem č. j. 1 As 15/2023-38. Závěry tohoto rozsudku jsou souladné s právním názorem, který vyslovil krajský soud v nyní posuzované věci. Obdobně tuto právní otázku hodnotí Ústavní soud (nález ze dne 24. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 1238/21, bod 58) i Nejvyšší soud (rozsudek ze dne 15. 6. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3598/2014, č. 111/2017 Sb. rozh.). NSS nemá důvod se v této věci odchýlit od ustálené judikatury.

[21] Z § 6 odst. 2 zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, plyne, že porodní asistentka je, mimo jiné, oprávněna vést fyziologický porod. Toto ustanovení je však nezbytné v kontextu projednávané věci vykládat společně s příslušnými ustanoveními zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách. Ustanovení § 11 odst. 5 písm. c) tohoto zákona sice umožňuje poskytovat zdravotní služby mimo zdravotnické zařízení ve vlastním sociálním prostředí pacienta, podle § 10 odst. 3 téhož zákona však lze ve vlastním sociálním prostředí pacienta vykonávat pouze takové zdravotní výkony, jejichž poskytnutí není podmíněno technickým a věcným vybavením nutným k jejich provedení ve zdravotnickém zařízení. Požadavky na technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení v souladu s § 11 odst. 6 zákona o zdravotnických službách upravuje vyhláška č. 92/2012 Sb., jež v bodech II. B 2.11.1. a 2.11.2 přílohy č. 2 stanoví tyto požadavky pro pracoviště porodní asistentky, kde nejsou vedeny porody, a pro pracoviště, kde porody vedeny jsou.

[22] NSS se neztotožňuje s výkladem zastávaným první stěžovatelkou, podle něhož výše uvedená právní úprava nevylučuje vést fyziologické porody ve vlastním sociálním prostředí rodičky. Takové chápání § 10 odst. 3 zákona o zdravotních službách neodpovídá jeho adekvátnímu jazykovému výkladu (neboť poskytnutí takového zdravotního výkonu je podmíněno technickým a věcným vybavením nutným k jeho provedení ve zdravotnickém zařízení, a to stanoveným v bodě II. B 2.11.2 přílohy č. 2 vyhlášky č. 92/2012 Sb.). Stejně tak proti uvedenému závěru svědčí i systematický a teleologický výklad daného ustanovení. Je totiž nepochybně absurdní, aby porodní asistentka, která vede fyziologické porody ve zdravotnickém zařízení, byla podrobena poměrně detailním požadavkům na vybavení svého pracoviště, včetně případného přestupkového postihu podle § 117 odst. 1 písm. c) zákona o zdravotních službách, zatímco porodní asistentka poskytující tytéž zdravotní služby jinde nepodléhala požadavkům žádným.

[23] NSS ani neshledal, že by vyhláška upravující požadavky na vybavení zdravotnických zařízení zasahovala do záležitostí, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, jak tvrdí první stěžovatelka. Jde v zásadě o standardní prováděcí předpis, který se pohybuje v zákonem vytyčených mezích úpravy. Ustanovení § 10 odst. 6 zákona o zdravotních službách, které vydání vyhlášky předpokládá, jednak rámcově vymezuje požadavky na vybavení zdravotnických zařízení („*musí odpovídat oborům, druhu a formě poskytované zdravotní péče a zdravotním službám*“) a také omezuje, v jakých směrech může prováděcí právní předpis požadavky konkretizovat („*týkající se stavebně technického, funkčního a dispozičního uspořádání prostor a vybavení vybranými zdravotnickými prostředky, jinými přístroji a zařízením, na vybavení kontaktního pracoviště [...]*“).

[24] Kasační argumentace druhé stěžovatelky se soustředila především na zásah do práva na ochranu soukromého a rodinného života, práva na ochranu zdraví a na otázku nejlepšího zájmu dítěte.

[25] Jak ostatně uznává i druhá stěžovatelka sama, ESLP v rozsudku ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice*, shledal, že Česká republika neporušila čl. 8 Evropské úmluvy tím, že její právní řád neumožňuje vedení domácích porodů porodními asistentkami. Nic nenasvědčuje ani tomu, že by některý z jiných lidskoprávních nástrojů na ústavní a mezinárodní úrovni poskytoval v tomto směru vyšší standard ochrany než Evropská úmluva. Rozsudek krajského soudu tedy neporušil právo druhé stěžovatelky na ochranu soukromého a rodinného života.

[26] Argumentace druhé stěžovatelky ve vztahu k právu na ochranu zdraví se jeví vnitřně rozpornou. Druhá stěžovatelka totiž nejprve uvádí, že zásahy do tohoto práva je nutné posuzovat prostřednictvím testu racionality. Následně však tvrdí, že je nezbytné aplikovat test proporcionality, jelikož jde pouze o otázku nezasahování státu do soukromoprávního vztahu mezi rodičkou a porodní asistentkou, aby posléze opět na daný případ aplikovala test racionality. V rámci testu racionality pak shledává, že ani v jednom z jeho čtyř bodů současná právní úprava neobstojí, ačkoli negativní závěr v jeho druhém bodě by měl vést k provedení přísnějšího testu proporcionality (srov. nález Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08).

pokračování

[27] NSS se neztotožňuje s výsledky testu racionality provedeného druhou stěžovatelkou. S druhou stěžovatelkou a jí citovanou komentářovou literaturou (Wintr, J. In: Pospíšil, I., Langášek, T., Šimíček, V., Wagnerová, E. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 648) lze souhlasit potud, že podstatou práva na ochranu zdraví je obecná povinnost státu chránit zdraví obyvatelstva před negativními zásahy a vlivy prostřednictvím řady prevenčních, hygienických, kontrolních a dalších opatření (1. bod testu racionality).

[28] NSS však nesouhlasí se závěrem, že by současný stav právní úpravy, který neumožňuje porodním asistentkám vést domácí porody, představoval zásah do takto vymezené podstaty práva na ochranu zdraví (2. bod testu racionality), neboť se výše uvedených chráněných statků existenčně nedotýká. Tato úprava sleduje legitimní cíl (3. bod testu racionality) v podobě zajištění adekvátní péče o rodičky a novorozence; odkázat lze na § 172 odůvodnění rozsudku ESLP ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice*, podle něhož „na rozdíl od stěžovatelek je Soud přesvědčen, že neexistují žádné důvody k pochybnostem o tom, že politika českého státu zaměřená na podporu porodů v nemocnicích, jak se promítá do příslušné vnitrostátní právní úpravy, je určena k ochraně zdraví a bezpečí matky i dítěte během porodu i po něm.“

[29] NSS je přesvědčen, že jde též o úpravu rozumnou, byť ne nutně jedinou myslitelnou, nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší (4. bod testu racionality). Ostatně důvody, z nichž lze na rozumnost této úpravy usuzovat, opět shrnul ESLP v rozsudku ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice*, zejm. v § 186 odůvodnění.

[30] Druhá stěžovatelka dále argumentuje doporučeními Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen. K tomu NSS konstatuje, že jde o orgán, který poskytuje pouze odůvodněné stanovisko (srov. např. čl. 7 Opčního protokolu k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen, vyhlášeného pod č. 57/2001 Sb. m. s., viz též Malenovský, J. *Mezinárodní právo veřejné: obecná část a poměr k jiným právním systémům*. 7. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2020, s. 229), není tedy oprávněn poskytovat závazný, autoritativní výklad příslušné mezinárodní smlouvy, jak činí například ESLP ve vztahu k Evropské úmluvě. Jeho doporučení tedy nemohou zvrátit jednoznačný právní stav, který v českém právním řádu ve vztahu k posuzované otázce v současné době existuje. Obdobně lze hodnotit i odkaz druhé stěžovatelky na Obecný komentář č. 14 k právu na dosažení nejvýše dosažitelné úrovně zdraví vydaný Výborem OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva.

[31] Konečně lze s druhou stěžovatelkou souhlasit potud, že čl. 3 Úmluvy o právech dítěte vymezuje nejlepší zájem dítěte jako přední hledisko při jakékoli činnosti týkající se dětí, kam porodnictví nepochybně spadá. Podle komentářové literatury, kterou druhá stěžovatelka cituje (Šimáčková, K. In: Pospíšil, I., Langášek, T., Šimíček, V., Wagnerová, E. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 662), je zpravidla nezbytné presumovat, že rodiče nejlépe znají zájmy svého dítěte, dokáží je nejlépe naplňovat a chránit, a tak také činí.

[32] Tento závěr však podle NSS nelze absolutizovat, neboť ústavní rámec počítá i se situacemi kolize mezi zájmy rodiče a dítěte, kdy může veřejná moc do vztahů mezi

rodičem a dítětem zasáhnout, a to právě při sledování nejlepšího zájmu dítěte, jakkoli je k takovým zásahům nutno přistupovat restriktivně. To potvrzuje i citovaná komentářová pasáž, jakož i judikatura Ústavního soudu (např. nález ze dne 2. 3. 2015, sp. zn. I. ÚS 1565/14, zejm. bod 80).

[33] Takové zásahy jsou podrobeny standardnímu testu proporcionality, který ostatně na tuto právní otázku velmi detailně vztáhl ESLP ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice* (§ 160 a násl. odůvodnění rozsudku), aniž shledal porušení práv stěžovatelek podle Evropské úmluvy. NSS se s tímto hodnocením ztotožňuje. V kontextu argumentace druhé stěžovatelky článkem 3 Úmluvy o právech dítěte pouze dodává, že ESLP považuje princip nejlepšího zájmu dítěte za obecně uznávaný a pravidelně jej při svém rozhodování zohledňuje (namátkou srov. rozsudek ESLP ve věci *El Ghatet proti Švýcarsku* ze dne 8. 11. 2016, č. 56971/10, § 46 odůvodnění). Pokud by tedy ESLP považoval současnou českou úpravu či její interpretaci českými orgány za rozpornou s principem nejlepšího zájmu dítěte, nemohl by ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice* rozhodnout tak, jak rozhodl.

[34] NSS uzavírá, že za současného stavu právní úpravy a širokého konsenzu vrcholných soudů o posouzení sporné právní otázky nemohou být tyto kasační stížnosti úspěšné. Současně si však je NSS vědom kontroverznosti této otázky a rozmanitých pohledů na ni i toho, že případné změny právní úpravy v této oblasti mohou být nepochybně předmětem legitimních politických a odborných diskuzí. Jak však přiléhavě vyjádřil krajský soud v bodě 47 napadeného rozsudku, soudní řízení není pro takové polemiky vhodnou platformou. Tou může být spíše otevřená debata na akademické, profesní, politické a parlamentní půdě a ve veřejném prostoru vůbec.

IV. Závěr a náklady řízení

[35] NSS tedy dospěl k závěru, že kasační stížnosti nejsou důvodné, a proto je zamítl § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[36] Neúspěšné stěžovatelky nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému nevznikly v řízení náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Osobám zúčastněným na řízení I) až VI) nebyla v řízení uložena žádná povinnost, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. srpna 2023

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu